

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 60. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914. március 14

A város közgyűlése.

Betonuszoda lesz Nagyváradon

Tegnap folytatta a város törvényhatósága márciusi közgyűlését. Megfogyatkozott érdeklődés mellett folyt a közgyűlés, azonban az uszoda kérdésében annál nagyobb és hevesebb vita indult meg, amelynek alig akart vége szakadni. Végül is szótöbbséggel elfogadták a tanács javaslatát és győzött a betonuszoda. A jövő évre már a legmodernebb uszodával dicsekedhetik Nagyvárad közönsége. Két nap alatt a tárgysorozatot ki is merítették a városatyák.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

A Royal kávéház bérlői az iránt folyamodtak, hogy a város a Kereskedelmi Csarnok céljaira adja bérbe nekik a Rimanóczy-szálloda három homlokzatra nyíló szobáját. Ugyancsak kérték azt is, hogy engedjék meg nekik, hogy a tulajdonukat képező volt Papolezy-ház helyiségeit a Royal kávéházzal kössék össze.

A tanács a kérelmet elutasítandónak találta, mert az örökhatóság szándékával ellenkezik, hogy a szobákat más célra adják át, különben is kevés bért ajánlottak fel érte. A kérdéses ajtó áttörését szintén elutasítandónak tartja a tanács, míg a ház megvétele tárgyában folyamatba tett eljárás eredményre nem vezet. A bérlő felelősséggel éltek a tanács javaslatát ellen s így került az ügy a törvényhatóság elé. A tanács a felelősség elutasítását javasolja.

Dr. Medvigy Gábor elvileg elfogadja a tanács javaslatát, de indítványozza, hogy a szomszéd ház megvétele céljából kezdjenek újabb tárgyalásokat. E célból adják vissza az ügyet a tanácsnak. Az a célunk, hogy megfelelően fejlesszük, gyümölcsöztessük azt az alapot s ha kedvező körülmények közt lehet, ahhoz vegye meg a város a szomszéd házat. A Kereskedelmi Csarnok kulturális célját, a leány felső kereskedelmi iskola felállítását a város mindenestre pár-

tolni fogja s akkor, ha az új tárgyalás után kedvező ajánlatot kapnak, átengedhető volna a három szoba.

Weisz Lajos felszólalása után Biró Márk a tanács javaslatát pártolja.

Gábel Jakab, Lédig Árpád Medvigy indítványa mellett szólalnak fel.

Székely Sándor a tanács javaslata mellett foglal állást. Főlegesen dolog minden kibővítés, fejlesztés és a szomszéd ház megvétele. A Rimanóczy alap így teljesíti hivatását.

Rimler Károly szerint nem kell a ház megvételének az ügyét ebbe a kérdésbe bekapcsolni. Eddig olyan árakat kértek, hogy lehetetlen volt közeledést találni, az alkudozás azonban nem fog megszűnni. A felelősség a tanács indokai alapján elutasítandó. Egyszerűen megsértése a törvényhatóságnak, hogy minden indokolás nélküli felelősséget nyújtottak be a bérlők.

Medvigy a Gábor polgármester szavai után indítványát visszavonta, s a közgyűlés a felelősséget elutasította.

A vágóhídi szabályrendeletet a miniszter észrevételei alapján átdolgozták. A szabályrendeletet a közgyűlés elfogadta.

Betonuszoda, — fauszoda?

Apróbb ügyek elintézése után tértek át az uszoda kérdésére.

A törvényhatóság határozata alapján a betonuszodára kiírták a pályázatot. Az első díjat Takács és társai építészek terve nyerte meg. Javasolja a tanács, hogy e tervek alapján készítsék el az uszodát, amely körülbelül 200000 koronába fog kerülni. A mérnöki hivatal reméli, hogy a fürdő teljesen rendtáblis lesz.

Weisz Lajos ellenzi a tanács javaslatát. Ezzel is úgy fogunk járni, mint a nyári szinkörrel. Horribilis összegeket fog évente a város ráfizetni. Pénzdobás 200000 koronát uszodára adni, amikor például a népfürdőt, amelyre pedig nagyobb szükség van, nem tudjuk megcsinálni. Indítványozza, utasítsa a törvényhatóság a tanácsot, hogy fauszodára írja a pályázatot. 30000 koronával megfelelő fauszodát lehet csinálni.

Gábel Jakab élénk közbeszólásoktól kísérve Weisz Lajos indítványát pártolja.

Medvigy Gábor nagyszabású beszédben védi a betonuszodát. Ha ráfizetünk, akkor is meg kell csinálni, mert fontos közegészségügyi intézmény. Különben is a törvényhatóság már elhatározta a betonuszoda létesítését.

Rimler Károly: Elfeleltünk olyan dolgokat, amiket már megszavaztunk. A maga részéről minden lehetőséget elkövetett, hogy a megfelelő fauszoda létesíttessék, de a szakértők rájuk cáfoltak. A város belterületén nem lehet fauszodát csinálni.

Köszeghy főmérnök szintén hangsúlyozza, hogy a fauszoda létesítése lehetetlen. Rendtáblis tekintetében nincs mitől tartani. 1915-re kész lesz a modern és tökéletes uszoda.

Moskovits József a fauszoda mellett van. Készítsenek fauszodát, amely még az idén használható legyen.

Dr. Popovits Miklós szerint egészségügyi szempontból is előnyösebb a betonuszoda.

Olasz Béla ellenzi a betonuszodát, mert nincs rá pénz.

Balogh Döme beszél még a betonuszoda ellen, a városatyák azonban türelmetlenül szólnak közbe:

— Szavazzunk, szavazzunk.

Hlatky Endre szavazásra teszi fel a kérdést. A tanács javaslatát 19 szóval 13 ellen elfogadják.

A törvényszéki fogház céljaira szükséges terület átengedését vita nélkül megszavazzák.

Ezután gyors egymásutánban peregnék le a hátralevő apróbb ügyek.

A közgyűlés fél 6 órakor ért véget.

Miniszterek Bécsben.

Bécs, március 13.

Hazay Samu honvédelmi és Teleszky János pénzügyminiszterek tegnap délután Bécsbe utaztak tanácskozásra.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 13.

Beöthy Pál háromnegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök: Jelenti, hogy Rakovszky István sürgős interpellációra kért és kapott engedelmet a palotaórság ügyében. Rakovszky az interpellációt fél 6 órakor fogja előterjeszteni.

Napirend: A román tárgyalás vitája.

Schuller Rezső: Szász nemzetiségi képviselő, az első szónok, aki azt fejtegeti, hogy a nemzetiségi kérdés alapja a faji érzés, amely a nemzetiségekben éppen úgy van, mint a magyarokban. A magyarországi nemzetiségi kérdésnek a karakterisztikuma, hogy az ország egyik népe, a magyar, a maga történeti igényét érvényesíteni akarja a jövőben is és vezető szerepet akar vinni. Minden fajban meg van az önzés és az állami életben is érvényesül az önzés. Ennek az érzésnek gátat vetni, vagy ezt szabályozni nagyon nehéz és csak esetről-esetre nézve, nagyon kellemes volna, ha az összes nemzetiségeket egy csapásra kilehetne cserélni faj magyarokkal, de miután ez nem lehetséges, a nemzetiségi kérdésben a reálpolitikai útjára kell lépni.

Nagyon helyteleníti, hogy a magyarság még a család nevekre és a régi történeti helynevekre is befolyást gyakorol.

A helységnevekről szóló törvény és a népoktatási törvény minden esetre sérelmes a nemzetiségekre. Ami a népoktatást illeti, nem a magyar nyelv tanítása ellen emelnek óvást, hanem ama mérték ellen, amelyet a magyar nyelv oktatására nézve az Apponyi-féle törvény kitűzött. Az egyesülési és gyülekezési jogot is liberálisan kellene kezelni. Az intézkedéseket azonban, amelyek az egységes állam helyett a frederatív állameszmét szolgálnák, a maga részéről mindenestire helytelenítendő. (Helyeslés a jobboldalon.)

Károlyi Mihály beszéde.

Károlyi Mihály gróf örömet fejez ki amiatt, hogy egy nem magyar anyanyelvű képviselő a nemzetiségi kérdésről oly konciliáns hangon beszél, mint Schuller Rezső. Ha a román nemzetiségi komité is úgy fogná fel a maga feladatát, akkor nagyon könnyű volna a nemzetiségi kérdést megoldani. Nagyon sajnálja, hogy a miniszterelnök alkuszteri tárgyalásba bocsátkozott a román nemzetiségi komitéval, mert a miniszterelnök oly párt megbízottáival tárgyalt, amely pártot rendeleteileg feloszlatták.

A miniszterelnök a főrendiházban azt mondta, hogy ő nem ismerte el a külön nemzetiségi pártot, de ő felolvassa egy nyilatkozatát, melyben a miniszterelnök a román nemzetiségi párt létjogoságát elismerte. Teljesen egyetért abban a nyilatkozatában, hogy akár feloszlát egy pártot, akár nem, az mégis létezik. A tárgyalásokról az a véleménye, hogy egy oly párttal szemben, mint a román nemzetiségi párt, lehetetlen oly platói eszközökkel eredményt elérni, mint ahogy a miniszterelnök gondolja.

Csodálja, hogy mikor egy nyolevan tagú köztársasági párt megszüntetéséről törvényt hoztak, oly könnyűnek tartották oly párt létesítését, mely mögött az országban 3 millió ember, az országon kívül pedig egy egységes állam él.

A szónok ellensége minden drákói rendszabálynak a politikai pártokkal szemben, mert érzéseket a szivekből, úgy se lehet kiirtani.

A tárgyalás egyébként oly időben történt, hogy lehetetlenség összeköttetésbe hozni a külpolitikai helyzettel és ha ennek csak a látszata is igaz, az tiltó akadálya a tárgyalásoknak. S a bukaresti követ nyilatkozatából az olvasható ki, hogy igen idegen befolyás érvényesül, s hogy a miniszterelnök presszió alatt áll.

A miniszterelnök és bukaresti követ nyilatkozatai után, az egyik félnek okvetlen el kellett volna hagynia helyét. A delegációban Tisza kijelentette, hogy tárgyalások külpolitikai vonatkozásba nem hozhatók.

Felolvassa Tisza nyilatkozatát, melyet a főrendiházban mondott el, melyben kijelenti, hogy ő soha nem állította, hogy a román tárgyalásnak külügyi vonatkozásai nincsenek, (Derűtség balról.) Ez ellentmondás.

A munkapárt végtelen nyugalommal fogad mindent, amit a miniszterelnök mond és ez ellenmondásokat észre se veszi. Czernin nyilatkozatának az a lényege, hogy ha a paktum nem jön létre, a jó viszony a monarchia és Románia között nem lehetséges. Vagy igaz amit Czernin mondott és akkor most a jóviszony nem áll fenn, vagy csakugyan létre jött a paktum titokban és a miniszterelnök végre is hajlja csakugyan az ígéreteit, melyeket a tárgyalások folyamán tett.

A miniszterelnök ezt tisztázni meg se kísérli, mert tudja, hogy ez a kísérlés állásába kerülne. A miniszterelnök nem a románok kedvéért tárgyalt, hanem a kerületei miatt.

Kun Béla: Nyalják egymást.

Károlyi M. gr.: De arra, hogy a magyar pártokkal is tárgyaljon, arra nem gondol. A miniszterelnök kényuralmát nem hajlandó elismerni.

Héderváry Lehel: Vladdal kiegyezik, de Andrásyt kiviteti.

Elnök: Rendreutasítja.

Fernbach Károly: Nem hajlunk meg Tisza előtt.

Károlyi M. gr. ezután a nemzetiségi kérdés megoldásának módjáról beszél.

Tisza beszédje.

Tisza Déry tegnap a románok iránti szeretettel szólt. Ezt benső örömmel hallotta. Van nekünk elég terünk, ahol veszedkedünk, nem kell a nemzetiségi kérdést felhasználni erre. Déry tulsötét színben látja a helyzetet. Vannak orvoslandó bajok, de azért ne keressük kizárólag a közigazgatásban a hibát. A mi közigazgatásunk ugyszólván a középkorból egy ugrással jutott át a mai állapotba. Hosszu munka kell annak a javítására. Egyezik Déryvel abban is, hogy a kultúrában kell versenyre kelni a nemzetiségek-

A KATH. KÖR HARMADIK KÖZMŰVELŐDÉSI ESTÉJE.

Dr Némethy Gyula és Kravjanszky Mór előadásai.

A Katholikus Kör harmadik böjti estéje is nagy és élénk érdeklődés mellett folyt le tegnap a Kör ragyogó dísztermében. Diszes és előkelő közönség töltötte meg a Kör nagytermét. Tarka színekben ragyogott a villanyfényes terem, elegáns hölgyek és intelligens urak százai töltötték meg a díszterem minden zugát. Az egész keresztény intelligencia képviselve volt a nivós és tartalmas estén.

Dr Némethy Gyula theologiai tanár volt az első előadó, aki az ősemberről tartott rendkívüli értékes és nagyhatású felolvasást. Az ősember — milyen volt és lehetett a kultúrember őse, van-e adat és bizonyíték, a haeckelizmus elméleteire, az ősember egész élete, lelki világa, kulturája, érdekes és fontos tudományos kérdések éles ütközéspontjai a két világnézetnek. Dr Némethy Gyula nagy kedvvel és tökéletes tudományos felkészültséggel foglalkozik ezzel

a kérdéssel. Csak természetes tehát, hogy a tegnapi minden tekintetben értékes, komoly, felolvasása is nagy hatást ért el, felkeltette a közönség érdeklődését, s a közönség lelkes tapsokkal honorálta a böjti estek népszerű előadóját Dr Némethy Gyula előadását a jövő héten egész terjedelmében közöljük.

Énekszám következett ezután. **Kereszthy Stefánia** vonzó és elegáns alakja jelent meg a pódiumon. Egy gyönyörű Ave Máriát énekelt bensőséges érzéssel és kellemes, iskolázott hangon. Azután **Kerner Jenő** egy igen szép dalát énekelte nagy hatás mellett. A közönség lelkes és zúgó tapsokkal ünnepelte a művésznőt, a rendezőség pedig szép virágcsokorral kedveskedett. — A művészi, diskkrét zongorakíséretet **Szalay Elemér** joghallgató szolgáltatta.

Végül **Kravjanszky Mór** premontrai r. tanár tartott nagyhatású előadást A középkor szelleme címen. A fiatal és tudós professzor egész lélekkel merült bele a történelmi eme legérdekesebb, legtöbbet hánytorgatott korszakába és felszínre hozta azokat a nagy és isteni értékeket, amelyeket a középkor adott az emberiségnek. Modern és

komoly historikus, aki világos szemmel, minden elfogultságtól menten kutatja a történelem lapjait, meglátja a középkor eszméinek, szellemének ragyogó tehetségét, minden frázis és pathosz nélkül a tudomány bizonyítékaival a kezében cáfolja meg a „sötét középkor“ vádját. Amellett kellemes, jó előadó, aki előadásával a közönség legőszintébb, lelkes tetszését vívta ki.

Előadásának gondolatmenete a következő:

Egy korszak szelleme a korszak külső eseményeiből levont általános kép, tehát itt a középkor eseményeit tárgyaljuk, csak azokat a szellemi rugókat keressük, amelyek a középkor eseményeinek háttérében működtek.

Egy kort sem lehet más korszak elveivel megítélni.

Középkoron tulajdonképpen nem a római birodalom bukásától Amerika felfedezéséig levő korszakot kell tartanunk, de a 11. századtól a 13. század végéig tartó időszakot, amelynek legnagyobb alakjai VII. Gergely, III. Ince, VIII. Bonifác.

Ezt támadják a humanisták, az első hitújítók és a modern liberális, szocialista gondolkodású emberek. (Sötét középkor.)

A középkor kulturája a római művelt-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

kel és a társadalomban is, a néppel éreztetni kell jóindulatunkat.

Lovászy Márton: Pártkülönbség nélkül.

Tisza: Aki az én szerény otthonomat ismeri, tudja, hogy ott is és a hivatalomban is mindig azt prédikálom, hogy a népnek legyen az intelligencia — pártkülönbség nélkül — gondviselője. Abban is egyetért Désyvel, hogy az a minden áron való törekvés, hogy a magyar nemzetet túlzott mértékben, mindig meg kell védeni, akár szükséges, akár nem, ez többet árt, mint használ.

A nemzetiségi törvény végrehajtásáról nincs egy véleményen Désyvel. Az angol törvénykönyv tele van végrehajthatatlan törvényekkel, nincs abban semmi szégyen, ha mi se hajtuk végre.

Félszázad alatt nem váltak be azok a várakozások, melyeket e törvényhez fűztünk, a nemzetiségek részéről nem találtuk meg azt a ragaszkodást, egy államhoz, mely a törvény végrehajtását feltételezi. S nem új nemzetiségi törvényre van szükség, hanem egyes reparációkra.

Ami az „angyalokát” illeti, ha neki bizonyos gunnyal, kicsusztott a száján ez a szó, talán nem kell védekeznie az ellen a vád ellen, hogy ő az ország címerét akarta kigunyolni. Örül, hogy e kicsinyes dolgot se Bethlen, se Désy nem hozták elő, de hogy Sággyt is megnyugtassa, kijelenti, hogy a mikor ezt a szót kiejtette, nem a magyar címerre gondolt, hanem arra a törvényre, mely a fontos rendelkezéseket kívánta s csak ilyen garanciákat keresett. Kijelenti, hogy sajnálja, hogy a félreértésre okot szolgáltató szót használta.

Szász Károly elnök kéri Bikádyt, ne szóljon közbe.

Tisza védi Bethlennel szemben a román tárgyalások realitását.

Egy órákor az elnök szünetet ad.

Fél négy óra után Pop Csicsó szólal föl és melog elismerését fejezi ki Tiszának őszinte fellépéséért. De nem bizik Tisza demokratikus gondolkodásában. Elfogadja Mihályi javaslatát.

séggel egyesült kereszténységből és a germán, szláv és másfajú népek kulturelemeiből áll.

A római birodalom mint egy egység lép fel a barbár hódítók elé, amely szellemi fensőbbiségénél fogva meghódítja és a maga egységével egy szellemi családba olvasztja a népvándorlás népeit. Szent Agoston munkája „De civitate Dei” van nagy hatással a középkorra. A nemzeti országok egy nagy család, a keresztény egyház, tagjainak ismerik egymást, ahol krisztusi békének kell uralkodnia, mert különben ezen keresztény köztársaság feje, a pápa, szellemi fegyverekkel, a kiközösítéssel és a fejedelmek zsarnoksága esetén, a fejedelmi hatalomtól való megfosztással teremtett rendet. Minden társadalomnak szüksége van ilyen abszolút tekintélyre. A középkori kereszténység fejei: a pápa és a császár, akiknek legfőbb kötelességük a népeket a kereszténység elvei szerint vezetni.

Ideálja ennek a korszaknak a szentség. Ebben látja az emberi cselekvés és élet tetőpontját. Egy szent István, szent Imre herceg, szent László stb.

Speciális és a modern gondolkodással szinte összeférhetetlen lovagság; különösen a szerzetes lovagság, amelyben két lényegi legkülönbözőbb hivatás, a katona meg a szerzetes hivatása egy személyben a legnagyobb harmóniában egyesül.

Az emberi gyöngeség azonban utat nyert a történelemben és ezen kor után a humanizmus kora egészen ellenkező elveken épül fel. A középkort a vallásosság tette nagygyá, amikor az hanyatlik, a vallásosság újra feléled, így a reformáció és a francia forradalom után, ma ugyanezt a vallási renaissancet látjuk éledni. A középkort visszaesésnek nem lehet, de a középkor vallásosságát kapcsoljuk össze a modern haladás fegyvereivel.

A vitát keddre halasztották. Rakovszky István interpellálta a honvédelmi minisztert képviselőházi őrség miatt és követelte annak megszüntetését.

Ülés vége háromnegyed 6 órakor.

Eltűnt 9000 korona az érmihályfalvi állomáson.

Megmotozták az utasokat.

*

Tegnap délután nagy riadalmat okozott az érmihályfalvi állomáson, egy 9000 koronát tartalmazó levélboríték eltűnése. Makucz Gyula állomásfőnök a napi bevételt, mely 9000 koronát tett ki a Nagykároly felől Debrecenbe menő vonaton akarta feladni, a debreceni üzletvezetőség részére. A pénzt rendes pénzesborítékba csomagolta. A vonat késett. Addig, míg a vonat beérkezett, Makucz a pénzt hivatalos helyiségében az asztalra tette. Időközben, valami sürgős hivatalos ügy elintézése végett, a szomszédos szobába ment át. Alig időzött ott pár percig, mikor befutott a nagykárolyi vonat.

Makucz egyenesen a hivatalába sietett, hogy a pénzes borítékot magához vegye. Rémülten vette azonban észre, hogy az ezreket tartalmazó boríték eltűnt. A hivatal személyzete egyáltalán nem tudott felvilágosítást adni még arról sem, hogy ki fordult meg a főnök szobájában. Az állomásfőnök nyomban telefonált a csendőrségre, addig pedig a vonatot nem indította el.

Csakhamar négy csendőr jelent meg a pályaudvaron, amely zsufolva volt a közönséggel. Ember ember hátán volt és türelmetlenül sürgette a vonatot indítását. Ekkor azonban közbelépett a csendőrség.

— Senki sem utazhatik el, míg mindenkit meg nem vizsgálunk. Hangzott az őrmester szava. A csendőrségnek az volt a feltevése, hogy vásár napja lévén, valami utazó tolvaj lopta el a pénzt és még mindig magánál tartja.

A négy csendőr lázas gyorsasággal kezdte az utasok megmotozását. Minden utast átkutattak, de a pénznek nyoma sem volt. A vonatot elindították.

A csendőrség a vasuti személyzet tagjai közt kezdte meg a kutatást. Még nem fejezhette be a kihallgatásokat, mikor egy vasuti alkalmazott lelkendezve futott a főnök elé, kezében lobogtatva a három pénzt.

— Meg van főnök ur! Itt a pénz! Az állomás egyik mellékhelyiségében találta meg az illető a pénzt, még pedig a borítékból kivéve, a földön egy csomóban. Nyomban megolvasták a bankjegyeket és egyetlen darab sem hiányzott. Hiánytalanul megtalálták az egész 9000 koronát.

Az esetet a megtalálás helye és körülményei roppant gyanussá tették. Nyilvánvaló, hogy aki a borítékot ellopta, a csendőrök megérkezése után rejtette el a pénzt a mellékhelyiségben. A csendőrség lázasan nyomoz a titokzatos lopási kísérlet dolgában és reméli, hogy rövid idő alatt kézre is keríti a tettest.

Miniszteri biztosok az elemi iskolák vizsgáin.

Kerületekre osztják a vármegyéket.

Ismeretes dolog, hogy az új választói törvény rendkívül nagy hatalmat ad a néptanítók kezébe. Ugyanis a szellemi kvalifikáció tekintetében a választói jogot hozzá kötötték a hatodik elemi iskolai bizonyítványhoz. Jelentőségében tehát nagyot nőtt az elemi iskola végbizonyítványa, mert óriási rétegeket szoríthat vissza a választói urna elől, ha nem állítja ki a szükséges okmányt.

Ezt eddig a népiskolák tanítói állították ki s a gondnoksági elnök írta alá. Egyszerű dolog volt s nem nagyon törődött a népjámor fia sem, ha véletlenül nem tudta megszerezni.

Ez a véletlen úgy értendő, hogy a nebuló évről-évre bukdácsolt, minden osztályt kétszer, sőt a jobb években háromszor is végig járt, még is benne maradt.

— Buta vagy fiam, nem mész magasabb osztályba, mondta a tanító év végén és a fiu visszamardt.

Igy lassan 12 éves lett, amikor tudvalevőleg a nebuló felszabadul a mindennapi iskolalátogatás kötelezettsége alól és átlép az ismétlődő iskolába.

Már most, aki 12 éves koráig nem tudott a hatodik osztályba felvergődni, az természetesen nem nyerhetett bizonyítványt a hatodik elemiről. Ez eddig nem volt fontos, — mert a kutya sem kérte Biró Péter gazdauramtól, mikor szavazni ment, hogy:

— Hol az irás? Fel tudja-e mutatni keed, hogy becsülettel elvégezte a hat elemi iskolát?

De ezután megkérdik és aki nem tudja felmutatni ezt az értelmi cenzust, vagyona sines, azt elkergetik az urna mellől.

Nem gyakorolhatja legszebb polgári jogát, a követválasztást, hogy ne is beszéljünk arról a csapásról, ami ezzel együtt jár. T. i. ezek elesnek az ivástól is. Mert mi a kutyának kell egy szavazat nélküli polgár?

Mint látható, a hatodik elemi bizonyítványához szörnyű fontos érdekek kapcsolódnak. Megtörténik az ezután is, hogy a tanító sok gyereket nem enged föl a hatodikba s ezzel örökre megfosztja őket a választójogtól. Ez a tanítók lelkiismeretére van bízva.

De akik felkerülnek a hatodikba, azok ezután nagyobb vizsgán fognak átesni. A napokban érkezett le Biharvármegye kir. tanfelügyelőjéhez, Vasady Lajoshoz a közoktatásügyi miniszter 3330-914. számú rendelete, amelyben felhívja a miniszter a tanfelügyelőt, hogy vármegyéjét ossza kerületekbe.

Minden kerületbe miniszteri megbízott fog menni, akik ellenőrzik a hatodik osztály vizsgáit és csak arra érdemeseket bocsátanak át. Egyben március 25-ig felterjesztést kell tenni a tanfelügyelőknek a kinevezendő kerületi megbízottak iránt is, akiket ő ajánl. Ezek napidíjban és megfelelő utazási pótlékban fognak részesülni.

Ahol legalább 8 növendék van, ott már megtartható a vizsga. Ha nincs annyi növendék, akkor a környékbeli iskolák számára kerületi központot fognak kijelölni. A

tanfelügyelőség már el is küldte a felszólítást az egyes iskoláknak és nagyban folyik az adatok összeállítása. Egy napnál tovább sehoh sem tarthat a vizsga.

Mint értesültünk, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő a legnagyobb körültekintéssel

fogja a miniszteri megbízottakat kiválasztani. Arra érdemes igazgató-tanítók fogják kapni a bizalmas megbízást. Napidijukat 6 koronában állapította meg a miniszter s ezenfelül fuvarmegtérítést kapnak.

A betfiai őskori kincsek.

Őskori leletek egy szétrobbantott barlangban. Ujabb érdekes jelenség a község határában.

Bár még nagyon hűvösek a napok, éjjelenként a falvakban fagy is, de azért már lassanként megindul az élet s a tél alatt elkerült mezők s erdők is gyakrabban látnak embereket. A kora tavasz Betfia érdekes határába is kiszólitotta az embereket. Természetesen őket inkább a mészki robbantása hívta ki, mint a szabad levegő utáni vágy.

A zsiros vizű forrás.

A sok mészkirobbantóval egy alkalommal kiment Zsiros József görög katolikus tanító, hogy megnézze a felszántandó földjét, amit a községtől kap fizetés pótlék címén. Ezen a földön a múlt évben egy sárgás színű vizet tartalmazó kisebb pocsolya volt. Most meglepődve konstalálta a tanító, hogy a pocsolya eltűnt és a földjét fél méteres sávban szeli ketté egy kis folyó. A folyócska eredete a múlt évi pocsolyában van. Vize oly sűrű mint az olaj és sárga, mint a viasz, vagy mint az avas zsir. A sajátságos folyócska vize gondolkodóba ejtette a tanítót és egyelőre maga kísérlete meg annak megvizsgálását, de nem tudott eredményre jutni.

Mint tudósítónk jelenti, Zsiros most megfelelő mennyiséget küld fel a folyadékból valamelyik vegyészeti állomásra, hogy megállapítsák, nem e valami értékes anyag kerül az új forrás útján felszínre. Nagy érdeklődéssel várják a vizsgálat eredményét.

A kifejtett barlang kincse.

Azok, akik a múlt évben kint jártak a felfedezett Lukács-barlang környékén, szinte borzadva látták azt a hatalmas vöröses tömböt, ami a barlangnak majdnem a nyílása mellett emelkedett. Ez a hatalmas s első tekintetre földnek látszó tömeg, léggömb alakú volt s állandóan ki volt téve az idő viszontagságának s lezuhanásával minden percben életveszedelemben tartotta a barlang körül megjelent embereket. Ez a hatalmas tömeg ma már nincs ott a barlang körül.

A múlt évben a fürdővendégek között volt ugyanis egy budapesti egyetemi tanár is, aki a barlang megtekintése alkalmával az első tekintetre felismerte a vöröses színű tömb értékét. Nyomban megállapította, hogy ez a tömeg valamikor egy barlangnak volt a belseje.

A barlang idők folyamán állati hulladékokkal s kőomladékokkal teljesen megtelt. Mivel pedig a barlangot alkotó kő mészki volt, a betfiai mészkirobbantók köröskörül lefejtették a mészkiövet és a rájuk nézve értéktelen tömböt otthagyták. Az egyetemi tanár a felfedezés után Betfiáról több embert vett magához, ezek között volt Igna Tivadar községi esküdt is, aki különösen meg-

nyerte a tanár tetszését és állandóan maga mellett tartotta. A munkások öt korona nap-számot kaptak. Egy hétig dolgoztak kint az emberek a tömb szétfejtésén. Meglepő eredménnyel járt a drága és nehéz munka. A vöröses anyag, mely az őskori barlangokat jellemzi, valósággal telítve volt különböző őskori emlős állati és madáresontvázakkal. Az egyetemi tanár állítólag egy tigris, vagy a tigrishez hasonló, de már kihalt állatfaj egy szépen kifejlett példányának csontvázára is bukkant. Ez a felfedezés különösen érdekessé teszi a barlangban talált dolgokat. Sok szép madáresontvázat is sikerült ép állapotban kiválogatni a barlang maradványaiból. A talált csontok közül az értékesebbeket finom vattával bélelt hatalmas dobozokba esomagolta az egyetemi tanár és nyomban utnak indította Budapest felé.

Eddig még nem hallottunk beszámolót az érdekes leletről, de a kutatás még nincs teljesen befejezve. A jövő hó folyamán folytatni fogja a kutatást, mert az alsóbb rétegekben még több érdekes leletre is van kilátás.

A titokzatos kutyaugatás folytatása.

A betfiai barlang múlt évi kutatása alkalmával megirtuk, hogy a barlang mélységébe leszállott egyik kutató Szegedy Géza kutyaugatást hallott a barlang mélyén. Ennek a hihetetlennek látszó felfedezésnek híre eljutott az állatvédőegyesülethez is, ahol nyomban akcióba léptek a kutya dolgában. Kétségtelenné vált, hogy ha kutya van a barlangban, azt valaki beledobhatta, tehát állatkínzást követett el, amiért szigorú büntetést érdemel. Az állatvédőegyesület fölterése helyes volt, mert a betfiaiak, ha valamely kutyan gyanús tüneteket vettek észre, megkötözték az állatot és egyszerűen kivonszolták a barlanghoz és ott a 80 méter mélyű barlangba beledobták. Így van ez ma is.

Az állatvédő egyesület nyomban leirt az alispánhoz és a váradszentmártoni körjegyzőhöz, hogy a barlangban ugató kutya gazdáját kutassa ki és szigorúan büntessék meg. Soha ilyen nehéz feladat elé még nem állítottak körhivatalnokot. A váradszentmártoni körjegyző válaszában is a megkeresésre, hogy ő egyáltalán nem hallotta a titokzatos kutyaugatást, de halotta volna is, nagyon sok kutya ugat egyformán, ezután tehát nem lehet megállapítani a gazda személyét. Egyben felkérte az állatvédőegyesületet, hogy legalább azt állapítsák meg, hogy milyen szőrű volt a Lukács-barlang titokzatos lakója. Erre már nem vállalkozott az egyesület, közben természetesen munkát adott az ügy az alispáni és a főszolgabírói hivatalnak is, mert ez a két felettes hatóság is mozgósítva lett a kutyaugatásra. Mivel azonban senki sem vállalkozott a barlangi kutya felkutatására, az ügyet kénytelenek voltak irattárba tenni. Betfián pedig tovább hordhatják a kutyaikat a barlang mélységébe.

A holdog bányász mérnök.

Kihimezett szerelem az utcán.

Selmebányára mennek azok az ifjak, akik bányász mérnökök akarnak lenni, Selmebányára mennek azon egyszerű okból, mert Selmebányán van a bányászati akadémia. A növendékek szép, aransujtásos uniformist, keskeny gyiklesőt és lapos aranyos kis sapkát viselnek. Idejüket tanulásra, bányászkodásra és udvarlásra fordítják.

Mert fess, elegáns fiu mindegyik. Azzá teszi őket az egyenruha. És a selmebányai leánykák boldogok, hogy selmebányaiak. Hogyne! Hiszen ahol annyi fiatal ember, még pedig gyönyörű és kiadós pályára készülő fiatal ember van, mint abban a kis bányavárosban, ott öröm leánynak lenni. Ritka helyen mennek olyan egymásután férjhez a bakfisok, mint ott.

És milyen aranyos, közvetlen gyermek lehetnek azok a rövidszoknyás, leeresztett haju leányok! Nem titkolják el, ha szerelmesek egy-egy fiatal mérnökjelöltbe. Sőt kifejezik, illetve kihimezzik.

Tegnap alkalmuk volt a vérszegény, sápadt nagyváradi fiuknak arra, hogy a szerelem ilyen őszinte kihimezésében gyönyörködhessenek, vagy irigykedjenek miatta.

Egy váradi fiatal ember Sz. J. B. a napokban hazajött Selmebányáról. A fiatal ember nagyon jóképű gyerek, magas, egészséges és a haja rövidre van nyírva. Szóval olyan, amilyenről majdnem minden leányka álmodozni szokott.

Tegnap Sz. J. B. ur gondolt nagyot és vakmerőt. Ilyenféle járhatott az eszében: — No majd megmutatom én nektek, hogy kell udvarolni és hódítani. Lefog esni az állatok nyavalyások.

És felöltözött. Felvette azt a grobenrockot, amelyet az ideálok serege összevissza himezett.

Mert Selmebányán a kabátra himezik szerelmüket a lányok,

hogy az egész világ lássa,
hogy az én nagy szerelmemnek
nincsen elmulása! . . .

Ezzel a kabáttal ment Sz. J. B. sétálni a Rákóczy-uti korzóra. Hogy hát lássátok ti szegény váradi ifiurfiak! Bizony azt a kutyafáját? No ide nézzetek.

A hátam közepén ez a felírás: *Szerencse fel!* egy szőke leányzó munkája. Minden betű másszin és minden szín egy gondolat. A kravátlimra fekete haju kékszemű kis baba himezte ezt a mondatot, hogy „*Gaudeamus igitur!* . . . A hátam közepén egy halál fej két lábszáresonttal a legelső ideáalom munkája, akit egy barátom hadnagy bátyja vett feleségül. Alatta egy bájós nő cipő talpának bájós lenyomata. *Memento mori* és a pókhálólábak egy hat éves gyermek első himzési gyakorlata volt, stb., stb., stb.

Ezzel a káprázatos kabáttal sétált tegnap Sz. J. B. A nagyváradi közönség azonban nem akarta, vagy nem tudta megérteni eme szerelmi levelezőt. Előbb csudálkoztak, aztán mosolyogtak, nevettek majd pedig csoportokba verődve kísérték Sz. J. B. urat. A forgalom megakadt. A konflislovak sunyin röhögtek. Nyolevan évet élt mindegyik, de ilyet még nem láttak. A villamos kocsik meredt csudálkozással nyitották ki ajtószájukat. Három cégtábla lezuhant a nevetéstől. A Körözs megdagadt, úgy mulatott. A mentők egymásután szállították a kórházba a nevetőgöresösöket. Stb. stb.

Végre is két újságíró a közrend érdekében megmagyarázta Sz. J. B.-nek, hogy Nagyvárad még nem Selmebánya. És Sz. J. B. csalódottan ment haza és vetette le a drága groben rockot.

Március 15-iki ünnepélyek.

Március 15-ikét, a szabadság, egyenlőség és testvériség örökéletű ünnepét az iskolák különböző egyletek s asztaltársaságok ez idén is méltóképen fogják megünnepelni. Az ünnepélyek műsorát az alábbiakban közöljük:

A kir. kath. jogakadémia „Olvasóköre“ március 15-én d. e. 11 órakor az akadémia disztermében ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. Megnyitó beszéd. Mondja Petry Gyula az olvasókör elnöke. 2. Petőfi: Egy gondolat bánt engemet... Szavalja: Fenyő István joghallgató. 3. Ünnepi beszéd. Mondja Csóor Lajos joghallgató. 4. Melodráma. Szavalja Gara Ernő joghallgató. Zongorán kíséri Kerner Jenő a Szigligeti színház karnagya. A tárogató szót fújja: dr Tóth Kálmán törvényszéki jegyző. 5. Talpra magyar. Szavalja Bölöni Bakó Zoltán joghallgató.

A premontrei főgimnázium ifjúsága hazafias kegyelettel és lelkesedéssel hódol a 48-as idők nagyemlékének és eszméinek. Vasárnap d. e. 11 órakor tartja ünnepélyét a főgimn. disztermében a következő műsorral: 1. Megnyitó beszéd. Tartja Vámosy Mihály VII. o. t., az Eötvös Önképzőköri titkára. 2. Ábrányi E. Március 15. Szavalja Székely László VI. o. t. 3. Petőfi S. Honfidal, Sz. Nagy Józseftől. Énekl a főgimnázium vegyeskara. 4. Ünnepi felolvasás. Tartja Bary József VII. o. t., az Eötvös-Önképző kör elnöke. 5. Petőfi S. Talpra magyar! Szavalja Bacsinzky Bertalan VII. o. t. 6. Rákóczi induló. Zenekari kísérettel, énekl a főgimnázium énekkara. Zongorán kíséri Resch Mihály zenetanár.

A „Nagyvárad Váralja és Velencei Kath. Kör“ március hó 15-én, vasárnap d. u. 4 órakor a róm. kath. fiúiskola helyiségében (Templom-utca 2-ik szám) nemzeti ünnepélyt tart.

Az ünnepély műsora: 1. Hymnus. Énekl a velencei Kath. Kör. énekkara. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: Székely Gyula. 3. Nemzeti dal. Szavalja: Szabó Imre. 4. Tavasz ehault... Csinom Palkó... Előadja a vel. Kath. Kör műkedvelő zenekeze. 5. Szózat. Énekl a vel. Kath. Kör énekkara.

A felsőkereskedelmi iskola „Széchenyi önképzőköre március 15-én hazafias ünnepélyt rendez, kapcsolatban Szigligeti Ede születésének 100-ik évfordulójával. Az ünnepély fél 11 órakor kezdődik a Kereskedelmi Csarnok disztermében.

Műsor: 1. Hymnus. Énekl az ifjúság. 2. Elnöki megnyitó. Tartja Kálmán Andor, ifjúsági elnök. 3. Petőfi: Nemzeti dal. Szavalja Popper Márton III. o. t. 4. a) Tschai kovsky: Barcarola. Hegedűn játssza Goldberger Mihály II. o. t. Zongorán kíséri Kálmán Andor III. o. t. b) Offenbach: Barcarola, a »Hoffmann meséje« c. operából. Hegedűn játssza Klein Imre II. o. t. Gordonkán játssza Goldberger Mihály II. o. t. Zongorán kíséri Kálmán Andor III. o. t. 5. Ünnepi beszéd. Tartja Kupfer Miksa II. o. t. 6. Ábrányi Emil: Erős hit. Szavalja Horváth Géza I. o. t. 7. Farkas Lajos és Imre: A vén cigány. Melodráma. Szavalja Helyfi György II. o. t. Zongorán kíséri Kálmán Andor III. o. t. 8. Emlékbeszéd Szigligetiről. Tartja dr Kohányi Rezső tanárelnök ur. 9. Sas Ede: Szigligeti szobránál. Szavalja Lázár Elemér III. o. t. 10. Medyerbeer: Indul a »Proféta« c. operából. Játsszák: Grosz Miklós és Grüberg Salamon felső; Goldberger Mihály, Lamm János, Klein Imre és Lebovits Ármín középső és Ujvári Miklós a. o. t. Zongorán kíséri Maár Olga k. a. a női ker. szaktanfolyam növendéke.

A kir. róm. kath. tanítóképző intézet Pázmány-köre ez évben is ünnepélyt rendez a márciusi napok emlékére. Ezen alkalmat használja fel arra is, hogy Szigligeti Ede emlékének áldozzon.

Az ünnepély vasárnap d. e. 10 órakor lesz az intézet zenetermében (Csengeri-u. 12.), amelyre a hazafiasan érző közönséget meghívja a kör tisztikara. A program a következő: Hymnus. Énekkar. Elnöki megnyitó és megemlékezés Szigligetiről. Mondja Laszezik Ernő tanárelnök. Talpra magyar! Énekkar. Szigligeti szobránál. Sas Ede költeményét elszavalja Novák György. Magyar dalok. Zenekar. Ünnepi beszéd: Remes György ifj. elnök. Rákóczi Rodostón. Melodráma. Szavalja Fibik Ferenc, zongorán kíséri Newráll István zenetanár. Szózat. Énekkar.

Március 15. a Katholikus Legényegyletben. Március 15-én d. u. fél 5 órakor az egyleti ifjúság hazafias ünnepélyt rendez saját helyiségében a következő műsorral:

1. Kuruc nóták. Előadja az egyleti zenekar. 2. Mi a haza? Ábrányi Emiltől. Melodráma, előadja ifj. Karkusz Sándor, zongorán kíséri Kreml Ferenc zenetanár. 3. Ünnepi beszéd, tartja: dr Popity János ügyvéd. 4. Talpra magyar, szavalja: Barza Antal. 5. Kont és társai. Petőfi Sándortól, szavalja: ifj. Galló Lajos. 6. Kossuth sirja, énekl az egyleti dalárda. 7. Hymnus.

Önkényes adományokat köszönettel fogadnak a debreceni vértanúk alapja javára.

A református tanítóképző intézet önképző köre március hó 15. délután 5 órakor az intézet disztermében hazafias ünnepélyt rendez.

Műsor: 1. Chován: Magyar dalok. Zongorán előadják: Kovács Juliska és Vajda Irénke IV. éves növendékek. 2. »Czinka Panna.« Melodráma. Zenéje Alföldi Lászlótól, a költemény Farkas Imrétől. Szavalja: Barsay Amália IV. éves növendék. Zongorán: Vajda Irénke IV. éves növendék, hegedűn: Tatay Emma III. éves növendék kíséri. 3. Márciusi emlékbeszéd. Irta és felolvassa: Kovan Jolán IV. éves növendék. 4. Erős hit. Ábrányi Emiltől. Szavalja: Peiser Stefi IV. éves növendék. 5. »Örökzöld«, daltjáték. Szövegét írta: Szepessy László. Zenéjét szerzette: Vavrincez Mór. Szereplő személyek: Örökzöld — Nagy Ilonka IV. é. n. Gyöngyvirág — Sulyok Ilonka I. é. n. Rózsa — Barsay Amália IV. é. n. Kikerics — Vajda Irénke IV. é. n. Virágkar. Zongorán kíséri: Kovács Juliska IV. é. n. 6. Kossuth-induló. Zongorán előadják: Kovács Juliska és Vajda Irénke IV. éves növendékek.

A nagyvárad közs. polg. fiúiskola Önképzőköre 1914. évi március hó 15-én délelőtt fél 11 órakor, az intézet tantermében, könyvtára gyarapítására hangverseny-nyel egybekötött hazafias ünnepélyt rendez. Beléptidj: Ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér. Felülfizetést, tekintettel a fentemlített célra, köszönettel fogadnak.

Műsor: 1. Hymnus. 2. Ünnepi beszéd. Mondja Sipos András tanár. 3. Talpra magyar... Szavalja Bordás György ifjúsági elnök. 4. Kossuth sirja... Beleznyától. Énekl az énekkar. 5. Vándor madár... Ábrányi E.-től. Szavalja Kálmán György IV. o. t. 6. Dal a) Budai induló... b) Torna induló... Beleznyától. Énekl az énekkar. 7. Mi a haza? Melodráma. Ábrányi E.-től. Énekkar kísérettel szavalja Heller Emil III. b) o. t., zongorán kíséri R. Molnár Béla tanár. 8. Dal: a) Buza... b) Mikor masiroznak... Beleznyától. Énekl az énekkar. 9. J. B. Singelée: Ópera fantázia hegedűn előadja Schneider Ferenc III. a) o. t., zongorán kíséri Belezny Antal zenetanár. 10. Március 15. Ábrányi Emiltől. Szavalja Béler Agoston IV. c) oszt. tan. 11. Lehel kürtje... Beleznyától. Énekl az énekkar. 12. Szózat.

A 48-as párt. Vasárnap este 8 órakor az ipartestület házában levő „Arany sas“ vendéglőben a magyar szabadság születésének évfordulóján a függetlenségi és 48-as párt és kör ünnepélyes társasestélyt rendez felterítéssel étlapszerint. Az ünnepi estélyt dr Adorjány Emil a függetlenségi párt agglis társelnöke fogja megnyitni. A párt ünnepi serlegével pedig az alkalmi beszédet Stokker József kör elnök fogja tartani, melyet több pohárköszöntő és szavaltat fog követni. Részt fognak venni ez alkalommal is szép hazafias dalaikkal a „Katholikus Legény Egylet“ dalköre és a „Református énekkar“. Ott lesznek mint vendégek a nagyidők nagy napjainak élőtanui az 1848—49-iki öreg honvédek is.

A Petőfi Sándor Asztaltársaság vasárnap este 8 órakor, március 15-ke alkalmából a szokott helyen hazafias ünnepélyes összejövetelt tart, melyre Váralja és Csillagváros polgárait meghívja.

Uri Jehéruemü, «FOWNES»
kestyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO
egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..HIREK..

Tájékoztató.

Március 17. 18. 19. 20. 21. Dr Bangha Béla konferencia beszédei az olasz plébánia templomban d. u. 3 órakor nők számára, este fél 7-kor férfiak számára.

Március 22-én d. e. 7 órakor dr Bangha Béla utolsó konferencia beszéde és közös áldozás az olasz plébánia templomban.

Március 22-én d. u. 5 órakor: Katholikus Kör sajtóünnepélye dr Bangha Bélával.

Március 22. d. u. 5 órakor: Váradvelencei Kath. Kör bójti estélye.

Március 27. d. u. fél 6-kor: Kath. Kör bójti estélye.

Március 29. d. u. 5-kor: Váradvelencei Kath. Kör bójti estélye.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör bójti estélye.

* **Gróf Széchenyi Miklós a Történelmi Társulat alapító tagja.** A Magyar Történelmi Társulat legutóbb tartott közgyűlésén alapító tagjai közé választotta gróf Széchenyi Miklós váradai püspököt. Kivüle alapító tagok lettek többek közt még: Piffi Frigyes bécsi hercegérsek, dr Várad L. Árpád győri püspök, Hosszu Vazul gör. kath. püspök, dr Kollányi Ferenc apátkanonok.

* **Katholikus Népszövetségi Otthon.** A Katholikus Népszövetségi Otthon megalakulása ügyében a felhívások szétküldése ugy a népszövetség tagjaihoz, mint az egész kereszténytársadalomhoz folyamatban van. Azok a csoportvezetők, a kik a felhívásokat még át nem vették, ma délután a Népszövetségi Otthon megalakítására a felhívások és a belépési nyilatkozatok nyomtatványait a Népszövetség helyiségében sziveskedjenek átvenni. A Népszövetségi Otthon tagsági díja 4 korona egy évre. A megalakulás még e hóban megtörténik.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután Vidosits Gyula hirlapíró kollegánk édes anyjának, özv. Vidosits Lászlónénak szül. Wagner Teréziának kihült hamvait. A Szalisló-utcai gyászház udvarát teljesen megtöltötték a család tisztelői. A gyászközönség közt képviselve volt a Tiszántúl szerkesztősége és kiadóhivatala, ugyszintén megjelent a Kereskedelmi és Iparkamara, valamint az Ipartestület számos tagja is. A szertartást segédlettel Imrik S., Zoltán várad-olaszi plébános végezte. A beszentelés után a korszakutól borított érekeporsót kocsira tették és az olasz róm. katolikns temetőben tették örök nyugalomra, ahova az elhunyt érdemes matrónát a gyászmenetből igen sokan kikísérték.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. tábla elnöke dr. Herzog József nagyvárad lakos, végzett joghallgatót díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Sok a hamisított tej.** A tejárulók hegyesem akarnak megjavulni. A mult héten négy embert már elítéltek 20—30 korona pénzbüntetésre tejhamisítás miatt, de úgy látszik, hogy ilyen kicsiny büntetés nem ijeszti el a tejárusokat, hanem még bátorítja. Azt gondolják, hogy 20 korona befizetése után még mindig jövedelmező dolog hamisított tejet árulni. Pedig ha a tejárusok tovább is így folytatják a dolgot, akkor utóljára is olyan erős rendszabályokat léptetnek életbe ellenük, hogy örökre elmegy a kedvük a tejhamisítástól. Tegnap váratlanul tejrazziát tartott a városi vegyvizsgáló bizottság. A vizsgálatnak szomorú vége lett. 45000 liter tejből 10000 liter hamisított tej volt a várad piacon. Vizzel, liszttel, meg mindenfélével, amivel csak lehet, hamisítják a tejet. Es a vásárló közönség ilyen rossz élvezhetetlen, hamisított tejet fizet 28 fillért.

* **Szenzációs talált tárgy.** A rendőrségi kommuniké szürke unalommal közli, hogy . . . és végül találtak 5000, azaz ötezer koronát tartalmazó csomagot. A mai világban, aki keres, az sem talál. Ez az ötezer korona egyenesen a mesék világából pottyanhatott a földre. Vajjon ki vesztette el? Munkatársunkat egy igen diszkrét forrás arról értesíti, hogy a pénz lopott jószág s a tettes ijedtében — üldözték — eldobta a súlyos kazettát, amelyben a pénz van. A rendőrség nagy titokban nyomoz a tolvaj után. A boldog tulajdonos pedig jelentkezők és siessen megjutalmazni a becsületes megtalálót.

* **Elmaradt hangverseny.** A Fischer-Tonházy hangverseny, melyet 17-ére hirdettek, közbejött akadályok miatt bizonytalan időre halasztották. A jegyek érvényesek maradnak, de Vidor Manó visszaválthatja valamenyt.

* **Vásári vonatok.** Az országos vásár ideje alatt az alábbi menetrend szerint közlekednek a külön vonatok.

Nagyváradról ind. délután 3 óra 18 p. Nagyvárad-Velencére é. 3 ó. 27 p., indul 3 ó. 30 p. Rontóra é. 3 ó. 43 p., indul 3 ó. 44 p. Felixfürdőre é. 3 ó. 51 p., indul 3 ó. 52 p. Kardóra é. 4 ó. 07 p., indul 4 ó. 08 p. Nyárlóra é. 4 ó. 33 p., indul 4 ó. 34 p. Magyargyepesre é. 4 ó. 46 p., indul 4 ó. 47 p. Tasádfőre é. 5 ó. 03 p., indul 5 ó. 04 p. Drágesékére é. 5 ó. 16 p., indul 5 ó. 18 p. Magyarésékére é. 5 ó. 35 p., indul 5 ó. 36 p. Dusafalvára é. 5 ó. 49 p., indul 5 ó. 50 p. Szombatságventerrogozra érkezik 6 óra 12 perckor este.

* **Felülfizetések a Katholikus Növédő Egyesület zászlószentelési ünnepélyén.** A Nagyvárad Katholikus Növédő Egylet mély háláját nyilvánítja mindazoknak, akik ünnepélyének rendezéséhez anyagilag vagy erkölcsileg hozzájárultak. ha valaki kimaradt volna, kérjük ennek megreklamálását az elnökségnél, (Teleky-utca 23) amely intézkedni fog.

Báró Königswarter Melanie, gróf Stubenbergr Józsefné, Száhlender Károlyné 100—100 K.-ával. Frölich Jánosné, Justh Károlyné és Magda, gróf Pálffy Pálné, 50—50 K.-ával. Fetszer Antal, dr. Hoványi Gyuláné 40—40 K.-ával. Gajzágó Béla 25 K.-ával. Özv. Balázsházy Bertalané, dr. Bundala Mihály, Buzássy Albertné, Echerolles Sándorné, dr. Fráter Imréné, Gabrielly Alajos, Geiszberg Emma, Gróh Ferenc, Herkely Józsefné, Immaculata intézet, Imrik S. Zoltán, Jászói Konvent, Jelinek Ferenéné, Kapucinus Házfőnök, dr. Karácsonyi János, Komzsik Alajosné, dr. Krüger Jenő, Lakatosné Baranyi Judith, dr. Lányi József, Báró Luzsénszky Lenke, Markovits Antalné, Miskolczy Ferenéné, Oltár Egylet, özv. Óváry Sándorné, Otömösy Sándorné, Bilkey Papp Anna, gróf Pálffy Anna, dr. Radu Demeter, özv. Sebessy Béláné, Siket Trajáné, Schweiger Edéné, Somogyi Gézáné, Szent Imre Egylet (Koloszvár), Szilágyi Dózsa, Sztaniszlavszky Adolfné, dr. Takács Menyhért, Urak Kongregációja, V. V. I. N., Vajna Imréné, dr. Vueskics Gyula 20—20 koronával. Amigó Mariska, Andrányi Gusztávné, Bakó Istvánné, Balogh Kálmánné, özv. Báthory Nándorné, Belezny Antalné, Bige Gyuláné, Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet, dr. Bozók Alajosné, Bölönyi Józsefné, Buchter Jánosné, özv. Cziffra Geróné, Cziffra Kálmánné, Csanády Frigyes, Cserneczy Józsefné, Csécsi Nagy Imréné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Fabricius Dezsóné, Fábian Imre, Ferdényi O.-né, Gálffy Sándor, dr. Geher Lambert, dr. Gyöngyössy Istvánné, özv. Grünwald Henrikné, Halász Gyula, Hammernyk Sándor, Harmathy Károlyné, Henriquez Jánosné, Hosszu Kelemenné, dr. Hoványi Gézáné, dr. Illés Istvánné, Irgalmas rend, I. N., Jancsó Lajosné, Karácsonyi Terka, Kassai Kath. Növédő Egylet, Kassai Prem. Ház, Kelepecz Lajosné, dr. Kiss Döméné, dr. Kiss Géza, özv. Kinczl Jánosné, Kolossy Béláné, Kolosváry Sándorné, Köblös Ferenéné, Kreznerics Ferenc, dr. Krüger Aladárné, Lakatos Józsefné, dr. Lestyán Endre, Lopusny Gyula, M. Kir. Csendőiskola, M. Kir. Honvéddaprodiskola, gr. Mailáth G. Károly, dr. Mártonffy Bogdáné, özv. Meluch Józsefné, Merza Kálmánné, Mokus Sándorné, Olasz Elemérné, Oláh Ferenéné, Orsolya zárda, Patezák Kálmánné, Pallay Lajosné 10—10 K. (Folyt. köv.)

* **Uj vállalat.** Vén János szervezni akarja Nagyváradon az Örző és Biztonsági vállalatot. A főkapitány tudomásul vette a bejelentést.

* **A Duna kiáradt.** A tulságosan megáradt Duna vize Óbuda határában elöntötte a réteket. A szent-endrei vámnál, az Aranyárokban tóduló víz elől elzárták a zsilipeket, a mire a víz kiöntött és több házba behatolt, így az Apát-utca 2. és 4. számú házakba, a Szériüskert 4. számú és a Szent Endrei-ut 81.787. számú házakba. A víz mindenütt elárasztotta a pineéket.

* **Eladó ház.** Schlauch-tér 12. sz. ház eladó. Értekezhetni ugyanott.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

* **A m. kir. nagyvárad honvédzenekar** ma szombaton a Fekete Sas kávéházban hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. „Hazáért“ induló Wagner. 2. „Délzaki rózsák“ keringő Strauss J. 3. Nyitány az „Aranyeső“ c. optt.-ból Zerkovitz. 4. N. ábránd „Aida“ c. op.-hoz Verdi. 5. a) „Bucsu egy szép asszonytól“ dal Zerkovitz. b) „Miattad sápadt az arcom“ dal a „Katonadolog“ c. optt. (ujd.) Zerkovitz. 6. a) N. egyveleg a „Cigányprimás“ c. optt.-ból Kálmán. b) „Magyar népdal“ induló Kaufmann. Szünet. 7. a) „Kettős“ a „Lengyelvér“ c. optt.-ból (ujd.) Nedbal. b) „Gentry“ magyar induló Neidhart. 8. „Vig cimboráknak“ egyveleg Komzák. 9. „A hajós leánya“ keringő Ivanovici.

* **A Korona** kávéházban minden este Koczás József igazgatása alatt jól szervezett daltársulat működik. A kitünő műsorból kiemelkednek Kővári Böske chanzonette számai, s Balla Teresi és Kovács Mancsi szóló számai. Allandó siker kíséri azonkívül Kőszegi Ferkó bariton énekes léptét, aki a magyar népdalok országhírű interpretálója. A számokat a bácskai híres tamburazenekar kíséri.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal keesegtető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **Két jogász sétál a városban,** szembe találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhett be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagé-kapu mellett

x **Erdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítő, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Fő-üzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideűleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi tea-riumok igazán olcsón telefon számok 635, 610.

x **Tavaszi újdonságok** érkeztek UJHELYI ROZA női kalap üzletébe Rimanóczy-utca Royál kávéházzal szemben. Erreai párisi modellek feltűnő olcsó árban kaphatók Ujhelyi Rózánál Rimanóczy-utca, Kolozsvári palota.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12 szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6. szám.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a. nagy raktárt tart. Telefon: 13-21. A cégnek Kórház-utca 6. sz. a. pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. Telefon: 13-52. Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. bokszi fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. bokszi cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szt. János-utca Kispipa mellett.**

x **Sal Ferencz-utca 13. szám** alatt 5 szoba (3 utcai) előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, zárt folyosóból álló lakás május elsőjére kiadó. Értekezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

Hallatlan olcsóság! Férfi kalapok, sapkák, sétabotok, esőernyők, férfi és női ingek, nyakkendők, harisnyák, kézímunkák, chlott és diszkötények, ridikülök. Csipkék, himzések és szallagok óriási választékban, alkalmi árakban Szt. László-téren Sas-palotában (volt Radó-féle helyiség) Klein Vilmos és Társa cégnél.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-éle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden a szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testegyenest gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszólást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferencz-utca 17. Telefon 832 sz.

„The Roosevelt Schoe“

amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

A legszebb
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Hevi műsor.

Szombat: Muzsikusz leány. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)

Vasárnap délután: Yankee leány; este: II. Rákóczy.

A Psylander-előadások.

— A bérlők és a közönség figyelmébe. —

A Psylander-előadások látogatásának módozatairól, másrészt megkönnyítsük a színházi pénztár pokolian nehéz helyzetét, hogy a közönség eddig még nem tapasztalt mérvben megnyilatkozó igényeit a lehetőséghez képest kielégíthesse.

Eppen ezért a publikum szives figyelmét az alábbiakra hívjuk fel.

Psylander Waldemár és társulata e hó 18 és 19-én, naponta két előadást tart a Szigligeti színházban.

Az első előadás, mindkét napon esti fél hét órakor, a második előadás esti kilenc órakor veszi kezdetét.

A négy előadás mindegyikére a pénztár más és más színű jegyeket bocsájt ki, a melyeken betűkkel lesz jegyezve: első, második, harmadik és negyedik előadás.

Igy tehát e hó 18-án esti fél hét órakor az első előadás, esti kilenc órakor a második előadás jelzésű jegyek érvényesek.

E hó 19-én esti fél hét órakor a harmadik előadás, esti kilenc órakor pedig a negyedik előadás jelzésű jegyek lépnek érvénybe.

A négy előadás mindegyikére a jegyek szombat reggeltől kezdve válthatók a színházi pénztárnál.

A bérlők jogait az igazgatóság e hó 16-án déli 12 óráig tartja fenn.

Zsigmondy Anna sikerei. Fokozódó érdeklődés mellett folynak Zsigmondy Anna vendégfellépései. Tegnap egyetlen hely nem volt a színházban. Zsigmondy frenetikus tapsokat kapott. Radó halott ambíciójával keltett derűtséget. Nagyon helyesek voltak H. Czene Stefánia és Lengyel Margit. Görög Olgának, Tóthnének, Siknek, Leöveynek és Tompának roppant hálásak lehetünk.

TÁVIRÁTOK

Kiléptek a tisztek.

Budapest, márc. 13.

Az Országos Kaszinó választmánya Wekerle Sándor elnöklete alatt ma ülésezett. Megjelentek az ülésen Hadffy és Máriaassy tábornokok és kijelentették, hogy Beniczky és Zlinszky diszkvalifikált egyének katonai szempontból, miért is velük együtt a tisztikar tagjai nem maradhatnak továbbra a kaszinó kötelekében. A kilépést a választmány sajnálattal tudomásul vette. A tiszteket a tagdíj további fizetése alól felmentette és ha újra be akarnak lépni, felvételi eljárás nélkül tagok lehetnek.

Ujházi regénye.

Budapest, márc. 13.

Ujházi Ede szomorú regénye befejeződött. Ma délután végre megtarthatták az Excelsior szállodában a polgári egybekelést. Tanuk dr. Hets Ödön és Herczeg S. Lajos voltak. Az orvos komoly aggodalommal asszisztált a funkció alatt, mert a boldog vőlegény ágyban, párnák közt ült egész idő alatt. Kovácsy ref. pap megáldotta az új párt.

Az osztrák obstrukció.

Budapest, márc. 13.

Mint Bécsből jelenti tudósítónk: Tetőpontra hágott az izgalom, mikor megnyílt a képviselőház ülése. Elsőnek Stanek, a cseh ellenzék vezére szólalt fel és nyilatkozatot tett, hogy a cseh agráriusok addig nem adják föl a küzdelmet, míg Csehországban helyre nem áll az alkotmány. Mikor a császár legfelsőbb kéziratára hivatkozott, Sylvester elnök megvonta tőle a szót s erre feneketlen fölfordulás támadt a teremben. A csehek tomboltak és a következő szónok, Sedlak szava elveszett a zajban. Alig mondott néhány mondatot, az elnök tőle is megvonta a szót. Mikor valamennyire csönd lett, az elnök megadta a szót a cseh Broscheknek, de mindjárt meg is vonta és újból kezdődött a kavargás.

Déltájban még javában tart a botrány. Szó sem lehet egyezkedésről. Ha holnap még összeül a képviselőház, csupán azért lesz, hogy meghallgassa az elnapolást, még pedig ezuttal őszig. Politikai körökben tisztában vannak vele, hogy ha addig valami módon rend lesz, a kormány feloszlatja a Házat.

Tisztelgés Miklóssy püspöknél.

Debrecen, március 13.

Miklóssy István püspöknél ma tisztelgett a gör. kath. orszg. bizottsága nevében Garancsy min. tan. és Melles plébános. Üdvözölték szerencsés megmenekülése alkalmából. Miklóssy püspök meghatott beszédében válaszolt. Majd szervezkedési tanácskozás volt.

Ukáz az orosz tiszteteknek.

Szentpétervár, márc. 13.

A Novoje Vremja közli, hogy a hadügyminiszter megtiltotta az orosz tengerészeti és hadseregbeli tiszteteknek, hogy külföldre utazzanak.

Féltékeny vőlegény.

Szolnok, márc. 13.

Bakó Menyhért nevű igen jó családból való fiatalember féltékenységből lelőtte menyasszonyát, Remesz Máriát. A leány meghalt. A fiu öngyilkos akart lenni, de ebben megakadályozták.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Buza áprilisra	— — —	12.53
Buza májusra	— — —	12.46
Buza októberre	— — —	11.32
Rosz áprilisra	— — —	9.59
Rosz októberre	— — —	8.72
Zab áprilisra	— — —	7.62
Zab októberre	— — —	7.73
Tengeri májusra	— — —	6.79

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	845.75
Osztrák hitelrészvény	—	638.—
4%-os koronajáradék	—	82.50
Osztr. magy. államv.	—	712.50
Jelzálogbank	—	444.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	519.50

Hazai bank	— — —	283.—
Magyar bank	— — —	532.—
Keresk. bank	— — —	3660.—
Rimamurányi	— — —	665.25
Salgótarjáni kőszén	— — —	725.—
M. Ált. Kőszénbánya	— — —	1047.—
Közuti vasut	— — —	629.—
Városi villamos	— — —	331.50
Adria	— — —	604.50
Atlantika	— — —	—.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.**Csemegemézet**

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Méz kiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviseelőnk Nagyvárad és vidékére BIRÓ JÓZSEF ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

A
jó bornak
nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kötő saját termésű borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonementek naponta felvételnek.**

Szuperfoszfát Műtrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékű a terménynövellet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedélemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.**KÉP-keretezések**

Mahagoni, palisander, tölgy, dió, stb. színekben, olcsó árban készíttetnek **Szent János-utca 46.** a gyógy-
:: szertár mellett. ::

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁRO Y
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Első nagyváradai cementipar.

Készítek granitó, terazzo, műkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesítményesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyvárad város tanácsának árverési küldött ságától.

4904—914 sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága egy-
sz. véghatározatával elrendelte az új közbauóhid fel-
építését.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán az új
közbauóhid összes felszerelési és épít munkálatainak
vállalatba adása céljából folyó évi április hó 20 nap-
ján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében
nyilvános árlejtést fog tartani.

Az árlejtésen részt vehet mindazon hazai szak-
értő iparos és vállalkozó, aki üzletének gyakorlására
megfelelő hatósági engedéllyel bír.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:
1. Föld, kőműves és elhelyező munka, 2. vasmunka,
3. kőfaragó 4. ács munka, 5. bádogos munka, 6. cse-
repező munka, 7. asztalos munka, 8. lakatos munka,
9. mázó munka, 10. üvegező munka, 11. burkoló
munka, 12. asbest padló munka, 13. kálybás munka,
14. szobafestő munka, 15. csatornázó munka, 16.
vizvezetési és berendezési munka, 17. olaj vizelde
munka, 18. marha mérleg, 19. itató kut, 20. udvar
rendezés, 21. aszfaltozás, 22. általános külső (udvari)
csatornázás, 23. általános külső vizvezeték, 24. gépi
berendezések és felszerelések, 25. villamos vezeték és
berendezés, 26. drótháló munka.

Bánatpénzül az ajánlati összegnek 250000 ko-
ronáig terjedő részére 5%-a, ezenfelüli részére pedig
2% teendő le a városi házi pénztárba, vagy bármely
m. kir. adóhivatal pénztárába, vagy állampénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes ér-
tékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad
hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy
annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolandó
az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi
elnök kezéhez 1914. évi április 20-ik napjának dél-
előtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános
árlejtésben fognak felbontani. Az ajánlatok egy ko-
ronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen
kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelye-
zett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok
fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelöl-
endő a munkálat, a melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárok megjelölése mellett
tehető, ebből a célból a város ártelekkel ki nem
töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezé-
sére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon
egységárokat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok
végrehajtását kötelezik.

Ajánlatot ugy az összes munkálatokra, mint
egy-egy munkanemre lehet tenni. Munkanemenkénti
ajánlatok azonban csak a fenti részletezés szerint
tehető, vagyis az egyes épületekre munkanem sze-
rinti ajánlatot tenni nem szabad s ily ajánlatok fi-
gyelembe vétetni nem fognak. Az összes vagy több
munkanemre tett oly ajánlatok; melyekben nincs vilá-
gosan kitéve, hogy ajánlattevő a munkálatokat csak
osztatlanul vállalja, ajánlattevőt a megajánlott mun-
kanemekre külön-külön is kötelezi.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és rész-
letes feltételek ártelekkel ki nem töltött költségveté-
sek és tervek a város mérnöki hivatalánál, a hiva-
talis órák alatt megtekinthetők és a feltételek és
költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni
köteles, hogy jelen hirdetményt s árlejtési feltételeket,
ártelekkel ki nem töltött költségvetéseket és terve-
ket ismeri s azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyárt-
mányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazá-
sára vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre
feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy
fő vállalatnak adatnak ki, miért is egyes nemekre tett
ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mind-
addig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges
döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát
csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozat
jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a
várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak,
illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tar-
toznak szállító képességüket és megbízhatóságukat
azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogt, hogy a
beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekin-
tet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb ár-
lejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1914. március hó 7-én.

Komlóssy József,
jog. és gazdaságügyi tanácsnok,
küld. elnök.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert
drága vagy rossz-
szul szab vagy
nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák
24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat
készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. jégfogyasztó közönséget,
hogy Székely Ferencz a városi jéggyár üz-
letvezetője a város szolgálatából kilépett és
helyette Nagyvárad város közönsége Vermes
Mórt alkalmazta.

Telefon szám: 651. Telefon szám: 651.

Van szerencsénk a t. jégfogyasztó kö-
zönséget értesíteni, hogy rendes nyári üze-
münket megkezdtük és házhoz szállítunk
tisza vizvezetési vízből készült kristálytisza
műjeget.

Havi bérletrendszerre előfizetéseket el-
fogadunk napi egész táblára és napi fél
táblára.

Nagyban való vételnél kedvezményes
áron szállítjuk a jeget a megrendelés helyére.
Egyszerű telefon felhívásra azonnal száll-
ítjuk higiénikus kocsijainkon a megrendelt
műjeget.

Tömeges megrendelést kér

Nagyvárad város
jéggyára.

A legmegbízhatóbb

Répa- és fűmagvak

özv. Kádár Jánosné

üzletében, Rákóczy-ut 1. sz. alatt szerezhetők be

fűszer és csemegeáruk

elsőrendű beszerzési forrása.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

Legelő

bérbeadó. Értekez-
hetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel
gyártott karmantus
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdara-
bokat, csömöszölt és vasbetétes, vala-
mint portlandcement csöveket, kút-
gyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál tervekkel és
költségvetéssel szolgál.

Még st az ország bármely részéből elfogad

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénztárszekrényekben a bérlet fölött értéktárgyait saját zárja alatt, ön maga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár

Különvonat

a **Félix-fürdőből Várad-Velence és Nagy-Várad állomásra.**

Október 1-től minden este **8:06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyorfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről. **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor. **Visszatérés** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirat, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, köszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévíz forrásait kitünő eredménnyel használják.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona

Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzügyviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámitol **váltókat.**

Előlegeket nyújt **értékpapirokra.**

Építkezési és jelzálogkölsönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölsönöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a ki-sorsolt címleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.